

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Ordinea publică în dreptul internațional privat, de C. N. Busdugan.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție*,
sesiunea I: Ion D. Russe cu Nicolae Alexandru ș. a.

Curtea de apel din București, secf. II: Anta Staneu Cernat cu
Gh. Gheorghiu și alții.

Tribunalul județului Roman: Gh. Antoniaș, ca tutor.

Buletinul publicațiilor judiciare.

Bibliografie.

Ordinea publică în dreptul internațional privat

Prima chestiune de drept internațional privat, de care s'a ocupat Institutul de drept internațional în sesiunea sa dela 28 Martie până la 2 Aprilie st. n. 1910, a fost aceea a *Ordinei publice în dreptul internațional privat*.

Institutul de drept internațional, înființat la Gand în 1873, a ținut la Paris, dela 28 Martie la 2 Aprilie st. n. 1910, a 26-a sesiune, sub președinția d-lui Charles Lyon-Caen, cunoscutul profesor dela facultatea de drept din Paris. Șase chestiuni alcătuiau programul științific al sesiunii, trei de drept internațional public: 1° regimul neutralității și, în special, ospitalitatea din porturile neutre în războiul maritim; 2° regulamentul întrebuițării minelor submarine și a torpililor; 3° ocupațiunea teritoriilor, protectoratele și sferile de interes; și trei de drept internațional privat: 1° *ordinea publică în dreptul internațional privat*; 2° *conflictele de legi în materie de drepturi reale*; 3° *conflictele de legi în materie de operațiuni asupra valorilor mobiliare*.

Nu mă voiu ocupa de chestiunile de drept internațional public, nefiind acesta scopul studiului ce-mi propun a face. Chestiunile de drept internațional privat și, în special, acea privitoare la ordinea publică în dreptul internațional privat, va face obiectul acestei lucrări.

Față cu incertitudinea și variabilitatea noțiunii de ordine publică, n'a fost vorba să se determine prin rezoluțiuni sau formule precise, care sunt dispozițiunile, pe care Statele să le considere ca având caracterul de ordine publică, căci fiecare Stat, fiind suveran absolut pe teritoriul său, poate să declare, care legi anume sunt de ordine publică și, înaintea unor asemenea legi, oricine, fie național, fie străin, trebuie să se supună.

Din cauza tăcerii legiuitorului asupra chestiunii, s'a căutat să se fixeze, pe cât posibil, semnele după care s'ar recunoaște legile de ordine publică, sau mai bine să se determine legile, cărora li s'ar putea atribui asemenea caracter. După discuțiuni lungi și sterile, neputându-se ajunge la nici un rezultat pozitiv, chestiunea a fost părăsită. Totuși Institutul s'a mărginit să formuleze următoarele desiderate:

«*Institutul își exprimă dorința ca, spre a evita nesiguranța, de care s'ar folosi arbitrarul judecătoralului, și ar compromite prin aceasta interesele particularilor, fiecare legiuitor să determine, cu toată precizia posibilă, acele din dispozițiunile sale, care nu vor fi niciodată îndepărtate de o lege străină, chiar când aceasta ar părea competentă să reguleze raportul juridic avut în vedere*».

«*Este în special de dorit ca fiecare convențiune de drept internațional privat să precizeze punctele asupra cărora, în fiecare țară contractantă, o dispoziție privată ca de ordine publică va putea să se opună chiar principiilor fixate prin convențiune*».

Este regretabil că Institutul a șters dela ordinea zilei această materie, căci în priința ordinei publice sunt chestiuni, în strânsă legătură cu dreptul internațional privat și cari vor fi întotdeauna susceptibile de discuțiune și de căpătat o soluțiune, chiar când desideratele exprimate de Institut ar fi primite de toate țările și traduse în dispozițiuni pozitive.

După doctrina clasică, dreptul național al străinului

trebuie să se aplice, și această ordine publică variind după țări, cum s'ar putea concilia dreptul privat al unui stat cu ordinea publică a tuturor celorlalte state?

Din restricțiuni în restricțiuni trase din ordinea publică a diferitelor țări, s'ar putea ajunge să se înlăture cu totul dreptul privat național al străinului, ceea ce ar fi exorbitant. Astfel, s'ar putea admite, sub pretextul ordinii publice teritoriale, ca divorțul permis de legea națională a străinului, să fie respins în o țară unde legea îl oprește? Sunt legi de ordine publică, bazate pe cerinți considerate de unele țări ca morală absolută. Când aceste legi, ne spune Alberic Rolin, eminentul profesor dela Universitatea din Gand, în darea de seamă despre lucrările Institutului, anulează unele acte juridice, aceste acte îndeplinite pe teritoriul lor, pot ele să fie sancționate și executate prin acțiunea coercitivă a tribunalelor străine, când executarea este cerută înaintea lor? Și invers, când un act juridic este valabil după legea țării unde a fost săvârșit, dacă este adevărat că executarea nu poate fi urmărită înaintea tribunalelor unei țări, unde e considerată ca ilicită, nu trebuie ca aceste tribunale să respecte efectele pe care le-a produs deja în măsura în care nu se lovesc în contra propriilor lor legi de ordine publică și situația nouă ce a creat? Asemenea chestiuni și multe altele se ivesc neconținut înaintea tribunalelor.

În modestul studiu ce mi-am propus să fac, nu caut să prezint teorii nouă și idei nediscutate până acum, căci cu aceasta s'au însărcinat alții mai autorizați decât mine înaintea mea. Sunt învățați ca Savigny, de Bar, Fiore, Rolin și alții, cari au scris asupra chestiunii și au propus diferite soluțiuni. Mă voi încerca să rezum mai mult ideile și principiile emise, analizând și dispozițiunile legiurii noastre și a conflictelor ce se pot ivi cu privire la ordinea publică.

I.

Mai înainte de a intra în analiza chestiunii și a vedea ce se înțelege prin ordine publică și legi de ordine publică, precum și soluțiunile ce se pot da diferitelor conflicte ce se ivesc în starea actuală a legislațiunilor moderne, să expun, în câteva cuvinte, geneza ideilor produse cu privire la noțiunea de ordine publică în raporturile internaționale.

În dreptul roman, nu găsim nici un text care să ne dea vreo lămurire asupra noțiunii de ordine publică, astfel cum este înțeleasă astăzi. Și deși nici unul din jurisconșulți nu se ocupă de chestiune, este totuș probabil, ca Romanii, cari aveau o idee așa de pronunțată asupra suveranității statului, să nu permită aplicarea pe teritoriul lor a legilor vreunui pelerin sau locuitor a unei colonii depărtate, ci să le impună supunerea la legile locale, care le considerau ca o salvagardare a ordinii publice¹⁾.

1) Savigny afirmă, cu toate acestea, în tratatul său: *Système de*

Odată cu invaziunea barbarilor, se schimbă cu totul sistemul aplicațiunii legilor în conflictele ce se iveau. Barbarii, cuceritori ai Imperiului roman, consacrară principiul personalității legilor; ei au lăsat popoarele învinse să se guverneze de legile lor în vigoare înainte de invaziune, chiar pentru afacerile de natură criminală, și au păstrat pentru dâșșii propriile lor legislații.

Explicațiunea acestui fapt trebuie căutată, ne spune Despagnet, în transformarea recentă încercată de popoarele germanice năvălitoare. Aproape nomade până atunci, ele erau stabilite de prea puțin timp pe un teritoriu fix, spre a avea ideea completă de stat, de suveranitatea sa și, în special, de necesitatea de a impune tuturor observarea regulilor legale, considerate ca indispensabile pentru menținerea ordinii publice.

Poate încă, că Germanii găseau, în legile popoarelor mai civilizate decât dâșșii și pe cari le supuseră dominațiunii lor, formula mai precisă decât aceea ce ar fi putut da ei, a regulilor de ordine publică, ce ar fi voit să impună învinșilor. În fine, faptul se mai poate explica și prin imposibilitatea de a supune unei legislațiuni uniforme popoare cu totul separate prin rasă, religie și tradiție și prin necesitatea de a menaja popoarele ce voiau să asimileze²⁾.

Perioada feudală, începând cu secolele XI și XII, aduce cu ea sistemul diametraliminte opus, acela al teritorialității legilor. Suveranitățile feudale, trăind izolate și în continuă teamă de a nu fi atacate și uzurpate de altele mai puternice, și-au manifestat această teamă și în privința legilor sau mai bine zis a cutumelor adoptate de celelalte suveranități, respingând în mod sistematic aplicarea lor. Astfel, ele neținând seamă nici de naționalitate, nici de domiciliu, fiecărui individ i se aplică legea locului unde se găseă, și bunurilor legea sau cutuma în vigoare unde erau situate. Nu se făcea nici o distincțiune între legi personale și regule de ordine publică, aplicându-se fără excepție legea teritorială. «Conflictele de legi, ne spune Lainé, se regulau cu desăvârșire de principiul teritorialității feudale a cutumei, judecătorul aplică în fiecare localitate legea locală, în orice materie, fie că eră vorba de persoane, de acte juridice sau de lucruri»³⁾.

Cu începerea secolului XIII și până în secolul XVI, principiul feudal al suveranității cutumelor suferi, sub influența juriștilor italieni, o reacțiune, născându-se astfel teoria statutelor. Ea se bazează pe distincțiunea dintre legile teritoriale, numite statute reale, și legile

droit romain, traducere de Guenoux, t. VIII, p. 26, 47, 79 și 84, că în conflictele de legi a diferitelor municipii sau colonii a Imperiului Roman, se aplică fiecărui municipiu sau colonii, propria sa legislație, astfel cum eră determinată prin origina sau domiciliul său, cu alte cuvinte legea sa personală.

2) Fr. Despagnet, *Precis de dr. int. pr.*, 5-a ediție, p. 358 și *L'ordre public en dr. int. pr.*, în *Journal du dr. int. pr.* (Clunet), 1889, p. 8.

3) A. Lainé, *Introduction au droit international privé*, t. I, p. 276; Laurent, *Le droit civil international*, t. I, No. 19, 194—198.

care se puteau aplică și afară de teritoriul pentru care au fost făcute, numite statute personale. Cu toate că în această privință n'au prea rămas date precise, mai toți jurisconșulții moderni, cari s'au ocupat de această materie, sunt de acord în a recunoaște că, după partizanii distincțiunii statutelor, între legile teritoriale trebuiau căutate pe acele cari interesau ordinea publică, astfel cum eră înțeleasă la acea epocă. «Erau, în adevăr, prea aproape de domnia teritorialității legilor, zice Despagnet, și prea imbibați încă de principiul suveranității complete a fiecărei puteri pe teritoriul său, pentru a părăsi ideile vechi asupra acestui punct, atât de important, și pentru a reveni la personalitatea legilor, astfel cum o explicau guvernele perioadei barbare» 4).

Din secolul XVI datează aparițiunea doctrinei franceze, produsă din antagonismul principiului feudal și a teoriei italiene a statutelor. De atunci a început și redactarea cutumelor, primind o mare autoritate în aplicațiunea lor. În genere, toate cutumele erau reale, adică că, în materie de conflict de legi, ele erau strict teritoriale, cu câteva excepțiuni provenite din teoria statutelor, și anume: a mobilelor în materie de succesiuni, a Statului, persoanelor și, până la un punct oarecare, a capacității lor, și a convențiunilor exprese aparținând domeniului voiențelor individuale.

Impărțirea statutelor în reale și personale, se datorește lui d'Argentré (Bertrandus Argentraeus, care s'a născut la Vitré, în Franța, și a trăit dela 1519 până la 1590), întemeetorul doctrinei franceze. Nu voiu urmări dezvoltarea sistemului său și a evoluțiunii teoriei statutelor în secolele XVII, XVIII până în timpurile moderne în Franța, Olanda, Belgia și Germania, unde această teorie a suferit diferite modificări, nefiind aceasta obiectul lucrării ce mi-am propus să fac, ci mă voiu mărgini a spune că, în conflictele de legi, tot ce se atinge de organizația socială și teritorială a unui Stat, de drepturile și îndatoririle persoanelor în erarhia socială și politică, de transmisiunea proprietății imobiliare, de posesiune, intră în ordinea publică, astfel cum eră concepută la acele epoce și, deci, toate chestiunile privitoare la aceste puncte, erau regulate de legea teritorială, cu excluderea oricărei legi sau cutume străine.

În timpurile moderne, teoria conflictelor de legi a primit diferite soluțiuni, după țările unde a fost aplicată. Astfel, avem două teorii pornind dela principii diametral opuse, teoria anglo-americană și cea italiană.

După cea, dintâi, dominată de tradițiunile feudale, care le găsim încă în dreptul comun al Angliei (*Common law*), regula este suveranitatea absolută a legii teritoriale; aplicarea unei legi străine nu este admisă decât din curtuozitate internațională (*comitas gentium*).

Și întru atâta întrucât nu aduce vre-o vătămare intereselor țării sau dacă îi profită.

Teoria italiană, cărmuită de principiul personalității legilor după naționalitatea fiecărui individ, nu aduce altă restrângere acestui principiu decât acea rezultată din ordinea publică a țării unde se naște conflictul de legi. «Legea străină, zice Fiore, nu poate avea autoritate pe teritoriul unui stat, decât cu condițiunea ca să nu rezulte nici o atingere legilor de drept public și acelora de ordine publică. Pe acest principiu am întemeiat noi întinderea aplicării legilor străine care privesc persoanele, bunurile, actele, precum și raporturile juridice de orice natură, admițând în acelaș timp că aceste legi nu pot avea nici o autoritate, dacă recunoașterea lor ar constitui o derogare oarecare la dreptul public al Statului, la legile de ordine publică sau la cele privitoare în un mod oarecare la bunele moravuri» 5).

În Germania, s'au propus de jurisconșulți diferite sisteme, spre a determina legea de aplicat în caz de conflict între mai multe legi. Toți însă sunt de acord în a recunoaște aplicarea legii locale, decât că e vorba de o chestiune care ar interesa ordinea publică. Savigny, savantul jurisconsult german, care admite principiul unei comunități juridice între diferitele state, bazată pe autoritatea universală a fiecărei legi, recunoaște totuș restrângerea acestui principiu și supunerea lui legilor teritoriale în anumite cazuri. Iată cum se exprimă el: «Acest principiu este limitat cu privire la anumite feluri de legi, a căror natură specială se opune unui tratament atât de liberal ca acela al comunității de drept între diferitele state. În privința acestor legi, judecătorul va trebui să observe dreptul țării sale, mult mai exclusiv decât nu-l permite acest principiu și, din contră, va trebui să facă abstracțiuni de dreptul străin, chiar când acest principiu i-ar justifica aplicațiunea. De acolo derivă o serie de excepțiuni importante, și determinarea limitelor acestor excepțiuni constituie poate sarcina cea mai grea, în toată această teorie» 6).

Din cele expuse, se poate vedea unanimitatea ce există între toți jurisconșulții, oricărei teorii ar aparține, asupra acestui principiu, consfințit astă-zi de toată jurisprudența și de legislațiunile diferitelor țări, fie în mod tacit, fie expres, cum sunt codul nostru civil (art. 5), codul civil francez (art. 3 și 6), codul italian (art. 12), codul olandez (art. 14 dispos. gener.), codul spaniol (art. 4), codul portugez (art. 10).

(Va urma)

C. N. BUSDUGAN

5) Pasquale Fiore, *Le droit international privé*, traducere franceză de Ch. Antoine, t. I, No. 245.

6) Savigny, *op. cit.*, t. VIII.

4) Despagnet, *Journal du dr. int. pr.*, 1889, p. 9.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 16 Septembrie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ion D. Russe cu Nicolae Alexandru ș. a.

ÎNCHIRIERE. — IMOBIL ÎNCHIRIAT LA MAI MULȚI LOCALITĂȚI. — CONTRACT COMUTATIV. — SOLIDARITATE. — ART. 1057 C. CIV.

Obligațiunea luată de mai mulți chiriași de a plăti o sumă de bani drept chirie a unor imobile, nu este indivizibilă nici prin natura obiectului care este divizibil, nici prin intențiunea părților, atunci când din nici o clauză a contractului nu rezultă că părțile au privit plata chiriei ca indivizibilă.

Prin urmare, tribunalul a făcut o bună aplicațiune acestui principiu, când a decis că intimații chiriași nu pot fi obligați solidar la plata chiriei reclamată de recurent, atât pe motiv că obligațiunea lor nu este indivizibilă prin natura ei, cât și pentru că părțile nu au stipulat expres solidaritatea, în ce privește plata prețului chiriei.

No. 488. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Ion D. Russe, contra sentinței tribunalului Ilfov, secț. III, cu No. 353 din 1915, în proces cu Nicolae Alexandru ș. a.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. Florescu; d-l avocat P. Poni, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; în lipsa intimaților.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere, nemotivare și violarea art. 1039, 1056, 1058, 1062, 1063, și 1571 c. civ., rea interpretare și aplicare a art. 1034 c. civ., face tribunalul care, în apel, îmi respinge acțiunea, pe motiv că în contractul de închiriere nu este stipulațiunea că chiriașii se obligă a plăti chiria în mod solidar, și că, prin însăși, natura ei, plata chiriei este divizibilă, pe când în realitate, prin contractul de închiriere, ambii chiriași, fără distincția de divizibilitate, au luat împreună dela mine cu chirie imobilele descrise în contract și ambii s'au obligat la același lucru, adică la plata chiriei; fiecare din cei cari au contractat împreună un debit indivizibil, este obligat pentru totalitate, cu toate că obligațiunea nu este contractată în mod solidar».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că recurentul Ion D. Russe, a chemat în judecată pe intimații în recurs, Dinică Niculescu și Nicolae Alexandru, pentru a fi obligați la plata solidară a sumei de 1.050 lei, chiria imobilelor ce le închiriasc; că, tribunalul Ilfov, judecând ca instanță de apel, a admis, în parte, acțiunea, a obligat pe intimați la plata chiriei de 1.050 lei, dar a respins cererea de solidaritate, pe motiv că nu rezultă nici din natura obligațiunei, nici din convenția părților;

Văzând dispozițiunile art. 1057 și urm. c. civ.;

Având în vedere că, după aceste texte, obligațiunea este indivizibilă în două cazuri: 1° când nu se poate executa parțial din cauza obiectului ei; și 2° când, deși având un obiect divizibil, dar părțile l-au privit sub un raport de indivizibilitate, prin convenția lor;

Considerând că obligațiunea luată de mai mulți chiriași de a plăti o sumă de bani drept chirie a unor imobile, nu este indivizibilă, nici prin natura obiectului care este perfect divizibil, nici prin intențiunea părților, atunci când, din nici o clauză a contractului, nu rezultă că părțile au privit plata chiriei ca indivizibilă;

Că, o asemenea obligațiune nu poate fi considerată ca indivizibilă numai pentru că derivă dintr'un contract comutativ, în care obligațiunea corelativă a proprietarului ar fi indivizibilă — cum a susținut recurentul — de oarece obligațiunile părților într'un contract comutativ rămân distincte și natura lor se determină după obiectul fiecăreia, iar nu din cauza corelativității cu altă obligațiune;

Considerând, prin urmare, că tribunalul a făcut o bună aplicațiune a acestor principii și n'a violat nici unul din menționatele texte, când a decis că intimații chiriași nu pot fi obligați solidar la plata chiriei reclamată de recurent, atât pe motiv că obligațiunea lor nu este indivizibilă prin natura ei, cât și pentru că părțile nu au stipulat expres solidaritatea, în ce privește plata prețului chiriei;

Că, dar, motivele de casare nu sunt întemeiate.

Pentru aceste motive respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 9 Octombrie 1915

Președinta d-lui I. Coandă, consilier

Anta Stancu Cernat cu Gh. Gheorghides și alții

JURĂMÂNT DECIZORIU. — DEFERIRE LA PRIMA INSTANȚĂ. — RETRACTARE. — DEFERIRE DIN NOU ÎN APEL. — ART. 1214 C. CIV.

JURĂMÂNT DECIZORIU. — ACCEPTARE. — MANDATAR. — ART. 1209 C. CIV. — 237 PR. CIV.

ÎNCHEIERI PREMERGĂTOARE. — CARACTERUL LOR. — DACĂ SE POATE REVENI ASUPRA LOR. — ART. 160 PR. CIV. — ART. 1201 C. CIV.

JURĂMÂNT DECIZORIU. — EFECTE. — PĂRȚI LITIGANTE. — TRANZACȚIE. — ART. 1215 C. CIV.

1° După art. 1214 c. civ., numai partea care a retractat un jurământ acceptat de cealaltă parte nu mai poate reveni ca să-l defere din nou.

Prin urmare, când partea care, deferind la prima instanță jurământul, a renunțat de a-l mai deferi înainte de a fi fost acceptat, în acest caz, nimic nu se opune ca partea să poată reveni și să-l defere din nou în instanța de apel.

2° Dacă prestarea jurământului nu se poate face decât personal, acceptarea lui însă se poate

face prin mandatar, fără ca pentru aceasta legea să ceară un mandat special.

3° Potrivit art. 160 proc. civ., încheerile premergătoare care tranșează chestiuni atingătoare de fondul procesului, ridicate de părți și debătute contradictoriu sunt definitive pentru instanța care le-a pronunțat și acea instanță nu mai poate reveni asupra lor, fără a nesocoti autoritatea lucrului judecat.

Astfel, jurnalul prin care, în urma debaterilor între părți, Curtea a considerat pe intimat ca decăzut din dreptul de a mai presta jurământul ce i s'a deferit, constituind un punct judecat și câștigat între părți, nu se mai poate reveni asupra lui.

4° Legiuitorul, considerând jurământul ca un act de conștiință cu totul personal și individual, a limitat efectele lui numai între persoanele care l-au provocat și prestat sau refuzat, adică i-a atribuit efectele și caracterele unei adevărate tranzacții.

Astfel fiind, jurământul, ca și tranzacțiunea, nu produce efecte decât între părți sau reprezentanții lor universal ori cu titlu universal, și nu poate atinge pe reprezentanții cu titlu particular, cari au câștigat drepturi anterior tranzacțiunii sau jurământului.

No. 194. — Admis, în parte, apelul făcut de Anta S. Cernat, contra sentinței tribunalului Teleorman, No. 141 din 1914, în proces cu Gh. Gheorghides și alții.

S'au ascultat: d-l avocat Oeconomu, în dezvoltarea motivelor de apel; d-nii avocați Frunzescu și Birnberg, în combateri.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Anta Stancu Cernat, contra sentinții civile No. 141 din 18 Februarie 1914, a tribunalului Teleorman;

Având în vedere că, din toate acestea, se stabilește că faptele și împrejurările asupra cărora a intervenit sentința apelată, sunt următoarele: Prin actul de vânzare, din 11 Martie 1908, intervenit între apelanta Anta Stancu Cernat și ginerile său Gheorghe Gheorghide, autentificat de tribunalul Teleorman sub No. 272 din 1898 și transcris sub No. 268 din 1898, cea dintâi declară că vinde ginerelui său un loc, în mărime de 180 stânjeni pătrați, situat în Turnu-Măgurele, str. Smârdan, loc care are pe dânsul construită o casă de cărămidă, pentru prețul de 990 lei. Imobilul vândut a continuat însă să rămână în posesiunea vânzătoarei, până în 1913, când Gh. Gheorghide, prin actul autentificat sub No. 112 din 1 Martie 1913 și transcris sub No. 873 din 1913, vinde acest loc, pentru prețul

de 4.000 lei, lui Ion M. Ivănuș, care voind să ia imobilul în posesiune, a avizat pe Anta Stancu Cernat, care locuia încă imobilul, să-l evacueze.

Drept răspuns la cererea noului cumpărător de a evacua imobilul, apelanta a intentat acțiune principală contra ginerelui Gh. Gheorghide, prin petițiunea înregistrată la No. 14592 din 1913, în care a introdus și pe cumpărătorul M. Ivănuș, și prin care cere anularea actului de vânzare, susținând că actul i-a fost luat prin dol de ginerile său Gh. Gheorghides, care, cu ocaziunea semnării acestui act, i-a spus că semnează un act prin care dă ca zestre fiicei sale jumătate din loc ca să-și facă și ea casă de locuit, și că numai printr'o convență între ginerile său cu scriitorul actului a pus-o să semneze un act de vânzare pentru întreg imobilul, fapt despre care n'a știut nimic, până când M. Ivănuș, noul cumpărător, a venit s'o scoată din casă; că, pentru acea jumătate de imobil, pe care a înțeles s'o dea ginerelui său, a primit numai suma de 400 lei; că, în caz că nu se va putea să i se restituie imobilul, să fie obligat ginerele său, Gh. Gheorghide, să-i plătească suma de 7.500 lei, deducând ceace a primit, căci imobilul valorează 8.000 lei.

Tribunalul Teleorman, prin sentința No. 141 din 18 Februarie 1914, a respins acțiunea ca nedovedită.

Contra acestei sentințe s'a făcut apelul de față, de către Anta Stancu Cernat și, în apel, în dovedirea acțiunii sale, a deferit jurământ ginerelui său Gh. Gheorghide, jurământ ce a fost admis ca concludent de Curte, prin jurnalul No. 2452 din 20 Noembrie 1914, când s'a dispus ca jurământul să fie luat prin comisiune rogatorie de tribunalul Teleorman;

Că, tribunalul Teleorman, citând în acest scop pe intimat pentru ziua de 18 Decembrie 1914, deși procedura completă, nu s'a prezentat să presteze jurământul;

Că, în fine, în ședința dela 20 Aprilie 1915, intimatul prezentându-se în fața Curții, a cerut să-i admită să presteze jurământul, însă Curtea, prin jurnalul No. 975 din aceeași zi, pentru motivele expuse în acel jurnal și pe baza art. 245 pr. civ., l'a considerat ca decăzut din dreptul de a mai presta jurământul deferit de apelantă și admis de Curte ca concludent;

Având în vedere că apelanta Anta Stancu Cernat, față cu acest refuz, de a presta jurământul din partea intimatului, a cerut admiterea apelului său și prin con-

secință admiterea acțiunii, atât față de Gh. Gheorghiane, cât și față de M. Ivănuș;

Având în vedere că, intimatul Gh. Gheorghiane, se opune la admiterea apelului, cerând ca Curtea să înlăture concluziunea ce s'ar putea trage din nedepunerea jurământului, de oarece, din sentința tribunalului, se constată că apelanta, în fața primei instanțe, a renunțat de a deferi jurământ intimatului și, în drept, e constant că acel care a renunțat nu mai poate reveni; că, în momentul când s'a admis de Curte jurământul ca concludent, mandatarul nu avea dreptul să accepte și, în fine, că Curtea ar putea să revină, iar, în fond, că vânzarea fiind perfectă, apelanta nu se poate plânge și că acțiunea, astfel cum este formulată, fiind o acțiune în nulitate pentru leziune, ea nu poate fi intentată de majori; că, în orice caz, acțiunea e prescrisă, conform art. 1900 c. civ.;

Având în vedere că, cel de al doilea intimat, M. Ivănuș, susține că, față de el, acțiunea nu poate avea efect, fiind prescrisă, conform art. 1900 c. civ.;

Având în vedere că, astfel fiind, prima chestiune ce se pune pentru Curte, e aceea de a se ști dacă apelanta mai putea deferi jurământ în apel, prin aceea că la prima instanță a renunțat de a-l deferi;

Având în vedere că, conform art. 1214 c. civ., numai partea care a retractat un jurământ, acceptat de cealaltă parte, nu mai poate reveni ca să-l defere din nou;

Având în vedere că, din sentința tribunalului, nu se constată că intimatul acceptase deja jurământul deferit de apelantă, ci numai că apelanta a renunțat de a-l mai deferi, înainte de a fi acceptat, și, în acest caz, nimic nu se opune ca partea să poată reveni, și să-l defere din nou...;

Având în vedere că, în al doilea rând, intimatul a mai obiectat că jurământul deferit în apel, nu putea fi acceptat de procuratorul său, care n'avea procură pentru aceasta;

Având în vedere că, numai prestarea jurământului nu se poate face decât personal de partea căreia i s'a deferit sau referit, iar acceptarea lui se poate face și prin mandatar, fără ca, pentru aceasta, legea să ceară un mandat special, așa că și cea de a doua obiecțiune e nefondată, și aceasta cu atât mai mult cu cât intimatul a cerut singur, în fața Curții, în ședința dela 28 Aprilie 1915, a presta jurământul;

Având în vedere că, conform art. 160 pr. civ., încheerile premergătoare care tranșează chestiuni atingă-

toare de fondul procesului, ridicate de părți și debătute contradictoriu, sunt definitive pentru instanța care le-a pronunțat și acea instanță nu mai poate, fără a nescoti autoritatea lucrului judecat, să revină asupra lor;

Având în vedere că jurnalul, prin care, în urma debaterilor între părți, Curtea a considerat pe intimat ca decăzut din dreptul de a mai presta jurământul ce i s'a deferit, constituie un punct judecat și câștigat între părți și Curtea nu mai poate reveni, așa că și această obiecțiune urmează a fi înlăturată ca neîntemeiată...¹⁾;

Având în vedere că imobilul este eșit azi în întregime din patrimoniul intimatului Gh. Gheorghiane și trecut în patrimoniul celui alt intimat M. Ivănuș, prin actul de vânzare autenticat la No. 112 din 1913 și transcris la No. 873 din 1913, anterior introducerii acțiunii;

Având în vedere că, proba acțiunii apelantei rezultând numai din refuzul de a jură al intimatului Gh. Gheorghiane, chestiunea ce se pune e aceea de a se ști dacă efectele juridice ale acestui refuz de a jură, din partea acestuia, pot prejudicia subachizitorului I. M. Ivănuș;

Având în vedere că, conform art. 1215 c. civ., jurământul prestat sau refuzat nu dă dovadă decât în favoarea sau în contra celui ce l-a dat, sau în favoarea ori în contra erezilor săi și acelor cari îl reprezintă;

Având în vedere că, din termenii acestui text de lege, se vede că legiuitorul, considerând jurământul ca un act de conștiință cu totul personal și individual, a limitat și efectele sale numai între persoanele cari l-au provocat și prestat sau refuzat, adică i-a atribuit efectele și caracterul unei adevărate tranzacțiuni;

Având în vedere că tranzacțiunea, ca și jurământul, nu produce efecte decât între părți sau reprezentanții lor universalii sau cu titlul universal și nu pot atinge pe reprezentanții cu titlu particular, cari au câștigat drepturi, anterior tranzacțiunii sau jurământului;

Având în vedere că, astfel fiind, efectele tranzacțiunii rezultate din refuzul de a jură, intervenit între apelanta Anta Stancu Cernat și ginerile său Gh. Gheorghiane, nu este opozabilă lui M. Ivănuș și nu poate atinge drepturile câștigate de el prin transcrierea actului de cumpărare, anterior acestei tranzacțiuni, deși el figurează în instanță, așa că acțiunea față de dânsul trebuie respinsă;

1) Urmează câteva considerente de fapt prin care Curtea respinge prescripția invocată.

Având în vedere că, prin această împrejurare, apelanta nemai putând intra în stăpânirea părții din imobil la care are dreptul față cu Gh. Gheorghide, urmează a evalua această jumătate în bani și a-l obliga pe acesta să plătească această sumă;

Pentru aceste motive, admite în parte, apelul, etc.

Semnați: I. Coandă, Al. D. Oprescu, I. Ionescu-Dolj,
M. Balș.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMAN

CAMERA DE CONSILIU

3 Iunie, 1915

Gh. Antoniadă, ca tutor

TUTELĂ.— TUTOR LEGAL.— ACTE DE GESTIUNE.— CONSILIU DE FAMILIE.— ART. 343 C. CIV.

Tutorul, chiar având uzufructul legal, nu poate plasa un capital al minorului, fără a avea autorizarea consiliului de familie și omologarea tribunalului.

Tribunalul,

Având în vedere că, Gh. Antoniadă, în calitate de tutor legal al minorilor săi copii, Ioan și Elena, cere eliberarea sumei de 7.500 lei, capital al minorilor, depuși la Casa de depuneri, sub recipisa No. 1618 din 1914, spre a-i plasa în condițiuni mai avantajoase, de oarece astăzi nu produc decât o dobândă de 3%;

Având în vedere că chestiunea ce se ridică, este aceea de a se ști dacă tutorul, chiar având uzufructul legal, poate plasa un capital al minorului, fără a avea autorizarea consiliului de familie și omologarea tribunalului;

Considerând că legea nu prevede nimic în această privință;

Că, pedealtăparte, nici codul nostru civil, nici codul Napoleon, de unde codul nostru a împrumutat dispozițiunile relative la gestiunea tutelei, nu formulează vreun principiu general, în ce privește întinderea puterilor tutorului, spre a se ști care este regula de urmat în cazurile neprevăzute de lege;

Că, în această situațiune, s'au produs două sisteme, unul după care tutorul, nefiind decât un administrator al averii minorului, are nevoie de autorizatiunea consiliului de familie și de omologarea tribunalului pentru toate actele ce trec peste marginele unei simple administrațiuni, și altul care, pornind dela principiul atotputerniciei tutorului în materie de gestiune tutelară, admite că tutorul poate face singur orice act de gestiune, afară de cazurile când un text expres de lege îl obligă să ceară autorizatiunea consiliului de familie și omologarea tribunalului;

Considerând că, plasarea unui capital al minorului

fiind un act în privința căruia doctrina și jurisprudența sunt, în general, de acord că trece peste limitele unei simple administrațiuni, este evident că, în primul sistem, tutorul nu poate plasa un capital al minorului, fără autorizatiunea consiliului de familie și omologarea tribunalului, această omologare fiind o garanție pentru cazurile în cari membrii consiliului de familie s'ar rosti cu ușurință sau ar fi de convență cu tutorul;

Că, dar, rămâne să examinăm chestiunea numai din punctul de vedere al celui de al doilea sistem;

Considerând că, din examinarea textelor, se poate constata ușor că, în materie de gestiune tutelară, redactorii codului Napoleon nu iau măsuri de protecțiune decât în ce privește averea imobiliară a minorului, iar nu și în ce privește averea sa mobilă;

Că, motivul acestui tratament diferit stă în deosebirea ce, la epoca redactării codului, se făcea între mobile și imobile, imobilele fiind considerate ca bunurile cele mai prețioase ale patrimoniului unei persoane, iar mobilele ca niște bunuri fără valoare, de unde și adagiul *vilis mobilium possessio*;

Considerând, însă, că dezvoltarea industriei, a comerțului și a societăților de tot felul, a adus după sine o creștere atât de mare a averii mobiliare, încât astăzi ea egalează, dacă nu întrece chiar în însemnătate pe cea imobiliară;

Că, prin urmare, motivul deosebirei dispărând, lipsa de măsuri de protecțiune, în ce privește gestiunea averii mobiliare a minorului, nu mai poate fi privită astăzi decât ca o omisiune a legiuitorului, omisiune împlinită deja în Franța, prin legea din 27 Februarie 1880;

Considerând că, la noi, în lipsa unei legi speciale — ce dealtfel este de dorit — această omisiune poate fi împlinită de jurisprudență, care are dreptul de a interveni, luând, pe cale de analogie, conform principiuului de interpretare: *ubi eadem ratio, ibi idem jus*, măsuri de protecțiune la fel cu acele prescrise în materie imobiliară, pentru toate actele de gestiune ale averii mobiliare a minorului cari au oarecare gravitate, cum sunt, de exemplu, înstrăinarea valorilor mobiliare ale minorului, plasarea unui capital, etc.;

Că, argumentul tras din voința legiuitorului, care ar fi lăsat averea mobilă a minorului la libera dispozițiune a tutorului, nu are valoare, mai întâi pentru că, după cum am arătat, motivul legiuitorului, concretizat în adagiul: *res mobilis res vilis* — slab chiar la epoca redactării codului civil — astăzi a dispărut cu desăvârșire; al doilea, pentru că principiul atotputerniciei tutorului, absolut în dreptul roman, în dreptul modern a fost restrâns de jurisprudență, oridecâteori interesele minorului o cereau, astfel că, de fapt, libertatea de acțiune a tutorului se găsește, astăzi, redusă aproape numai la actele de administrațiune; și,

în fine, pentru că dacă, în interpretarea legii, trebuie să ținem socoteală de voința care a prezidat la alcătuirea ei, nu este, însă, mai puțin adevărat că trebuie să o interpretăm și în raport cu nevoile timpului în care se aplică și pe care este chemată să le satisfacă — sub pedeapsă de a fi inutilă sau vătămătoare — și că, o interpretare care ar lăsa, astăzi, averea mobilă a minorului la discreția tutorului său, ar nesocoti și starea economică a timpului și interesele minorului;

Considerând că, plasarea unui capital al minorului este un act de gestiune de o deosebită gravitate;

Că, în adevăr, un tutor de rea credință poate lesne găsi, în acest fel de operațiuni, mijlocul de a-și însuși banii minorului; că, chiar un tutor de bună credință poate pierde un capital al minorului printr'un plasament nechibzuit, de exemplu, în valori nesigure, în împrumuturi pe simplu credit personal, în întreprinderi pentru care nu ar avea nici priceperea, nici pregătirea necesară, etc.; că, în toate aceste cazuri, dacă pierderea e mare, atunci când capitalul constituie întregul patrimoniu al minorului, ea este ireparabilă, atunci când tutorul este insolubil;

Considerând că, așa fiind, plasarea unui capital al minorului nu se poate face fără garanțiile necesare, și instanțele judecătorești au nu numai dreptul, dar și datorita — dictate de apărarea intereselor minorului — de a nu îngădui plasarea unui capital — cel puțin atunci când sumele se află în depozitul lor — fără autorizarea consiliului de familie și omologarea justiției — aceasta din urmă cerută, după cum am arătat, ca o garanție mai mult pentru cazurile în care consiliul de familie și-ar da avizul cu prea multă ușurință ori de conivență cu tutorul;

Considerând că, aceste măsuri de protecțiune se impun, chiar atunci când tutorul, în calitate de părinte al minorului, ar avea uzufructul legal; că, în adevăr, regulile dela uzufruct nu se opun, căci ele au a fi combinate cu acele dela tutelă, interesul uzufructuarului neputând trece înaintea interesului minorului, iar averea minorului are tot atâta nevoie de apărare, argumentul sentimental că un părinte nu ar putea risipi averea copilului său, fiind desmințit de experiență;

Considerând că, în Franța, jurisprudența, după ce a admis câtva timp regula că plasarea unui capital al minorului nu se poate face, fără avizul consiliului de familie și omologarea tribunalului, a revenit asupra ei, pentru ca pe urmă să o admită din nou;

Că, spre a pune capăt fluctuațiilor jurisprudenței, legea din 27 Februarie 1880 a consacrat, în mod formal, principiul că averea mobilă a minorului are nevoie de aceeași protecțiune ca și averea imobiliară, stabilind, între altele, că tutorul, chiar având uzufructul legal, nu poate plasa un capital al minorului, fără

autorizarea consiliului de familie și omologarea justiției (art. 6);

Că, această lege învederând, astfel, nevoia luării unor garanții, în ce privește gestiunea averii mobiliare a minorului, constituie un motiv mai mult pentru instanțele noastre judecătorești, de a le lua atunci când sunt în măsură de a o face;

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Cezar Vârgolici, respinge cererea.

Semnați: Cezar Vârgolici, N. Gavrilăscu.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Prim-președintele tribunalului Gorj

Ordonanța No. 27.

Având în vedere petiția înregistrată la No. 19776 din 1915, prin care I. I. Stănculescu, din comuna Petrești-de-Vărsături, arată că a pierdut trei cambii, în baza cărora avea de primit dela C. I. Stănculescu, profesor din Râmnicu-Vâlcea, suma de lei 3.000, și cere a fi publicate conform art. 346 și 355 din codul comercial;

Având în vedere că și C. I. Stănculescu, arată, prin petițiunea înregistrată la No. 19838 din 1915, că s'au pierdut acele trei cambii, pe baza cărora datorează lui I. I. Stănculescu, suma de lei 3.000, și cere publicarea lor;

Având în vedere că petiționarul I. I. Stănculescu, cu arătările sale prin petițiunea dată și cu acelea ale emitentului polițelor, a căror publicare o cere, și că a pierdut acele polițe, cererea de față este admisibilă, conform art. 354 și 355 din codul comercial, urmând a se îndeplini formalitățile cerute de aceste texte de lege.

Pentru aceste motive,

Noi, primul președinte,

Ordonăm ca oricine posedă vreuna sau toate polițele, în valoare de lei 3.000, semnate de C. I. Stănculescu, să le înfățișeze la grefa tribunalului Gorj, secția I, în termen de 40 zile dela publicarea și afișarea acestei ordonanțe, cunoscând că, la neurmă, menționatele polițe se vor declara nule și de nul efect în mânăile oricui s'ar afla.

Prezenta ordonanță se va publica în foaia anunțurilor judiciare, în ziarele *Dreptul* și *Universul*, și se va afișa în sala acestui tribunal, la Camera de comerț din Craiova și în sala primăriei orașului Târgu-Jiu.

Dată în camera de consiliu astăzi 2 Octombrie 1915.

Prim-președinte, I. E. IONESCU.

Grefier, C. Flitan.

BIBLIOGRAFIE

Prezidentul Tribunalului în legislațiunea Română, *tratat despre atribuțiunile acestui magistrat în codul civil și procedura sa, codul de comerț, de procedură criminală, cât și în toate celelalte legi și regulamente în vigoare*. Ediția a doua complet refăcută și îndoit adăusă, conținând și o bogată colecțiune de **Maxime juridice latine și franceze**, traduse și adnotate în raport cu legile, de V. G. Tataru, președinte la Curtea de apel din Galați.

Lucrarea anunțată aci este de mare folos pentru magistrați, avocați și toți acei care se ocupă cu practica dreptului și au de a face cu prezidentul tribunalului.

În prefața ce însoțește acest volum, d-l D. Alexandresco pune în relief meritele lucrării d-lui Tataru și foloasele ce este menită a aduce lumii judecătorești.

Prețul volumului 10 lei.